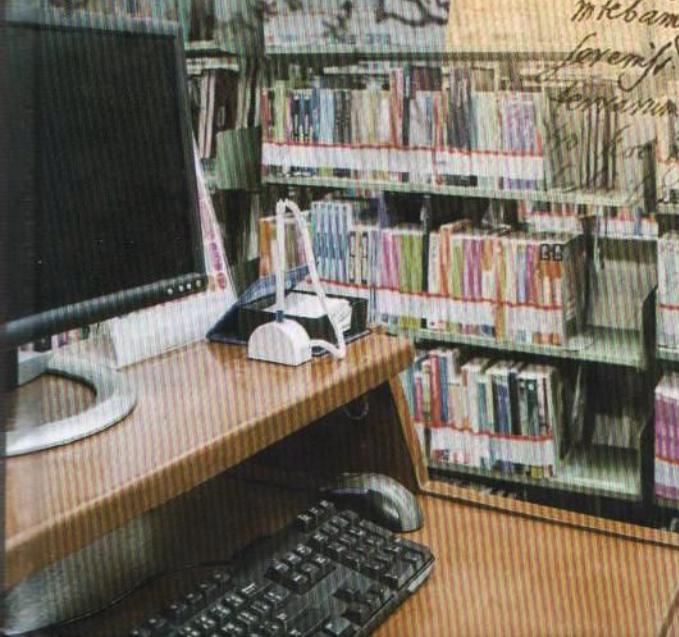

ІСТОРИЧНЕ ПРЕДЛОЗНЯВСТВО

ПІДРУЧНИК

ЗМІСТ

Передмова (Я. С. Калакура) 3

Частина I

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІСТОРИЧНОГО ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА 9

Розділ I-1

Історичне джерелознавство як наука і навчальна дисципліна 10

1.1. Зародження, основні етапи та сучасний стан розвитку історичного джерелознавства (Я. С. Калакура, С. Ф. Павленко) 12

1.2. Предмет, теоретичні та методологічні засади історичного джерелознавства (Я. С. Калакура) 27

1.3. Завдання та функції історичного джерелознавства (Я. С. Калакура, С. Ф. Павленко) 32

1.4. Міждисциплінарний характер джерелознавства та його термінологія (Я. С. Калакура, С. Ф. Павленко) 34

1.5. Джерелознавчі проблеми української та зарубіжної історії (Я. С. Калакура, М. Г. Палієнко) 41

Розділ I-2

Структура історичного джерелознавства (І. Н. Войцехівська) 47

2.1. Поняття структури історичного джерелознавства 48

2.2. Джерелознавство у системі історичної науки 51

2.3. Основні компоненти історичного джерелознавства 54

2.4. Спеціальні історичні дисципліни у структурі джерелознавства 59

Розділ I-3

Поняття історичного джерела та джерельної інформації (С. Ф. Павленко) 66

3.1. Визначення історичного джерела 68

3.2. Етапи існування історичного джерела 69

-
- 3.3. Об'єктивно-суб'єктивна природа джерела 71
  - 3.4. Джерельна інформація 77
  - 3.5. Джерельна база історичних досліджень 83

Розділ I–4

Класифікація історичних джерел (Я. С. Калакура, В. П. Коцур) 86

- 4.1. Поняття класифікації джерел, її завдання і значення 88
- 4.2. Класифікаційні ознаки і критерії класифікації джерел 91
- 4.3. Основні схеми і моделі класифікації джерел 93
- 4.4. Особливості класифікації писемних джерел 107
- 4.5. Класифікація джерел із вітчизняної та зарубіжної історії 111

Частина II

ДЖЕРЕЛЬНІ КОМПЛЕКСИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ 116

Розділ II–1

Традиційна та електронна джерельна україніка 117

- 1.1. Джерельний потенціал Національного архівного фонду України (М. Г. Щербак) 117
- 1.2. Зарубіжна архівна україніка (М. Г. Палієнко) 128
- 1.3. Пам'ятки та документальні ресурси музеїв та бібліотек (Ю. М. Сорока) 136
- 1.4. Електронні джерельні ресурси (Н. А. Коломієць) 147

Розділ II–2

Речові джерела (С. Ф. Павленко) 156

- 2.1. Загальний огляд речових джерел із вітчизняної історії 158
- 2.2. Нумізматичні джерела 162
- 2.3. Архітектурні пам'ятки 174
- 2.4. Предмети озброєння 193
- 2.5. Предмети побуту та одягу 205

Розділ II–3

Зображенальні та звукові джерела (С. Ф. Павленко) 218

- 3.1. Загальний огляд зображенальних джерел з історії України 220
- 3.2. Графічні книжкові зображення 223
- 3.3. Портретні зображення 230
- 3.4. Жанрові та історичні зображенальні джерела 243
- 3.5. Зображенальні та звукові джерела, створені технічними засобами 248
- 3.6. Картографічні джерела 253
- 3.7. Зображення та символіка боністичних джерел 256
- 3.8. Пам'ятки народної художньої творчості 261

Розділ II–4

Усні та поведінкові джерела (С. Ф. Павленко) 264

- 4.1. Загальний огляд усних та поведінкових джерел 265
- 4.2. Прозові усні джерела 267
- 4.3. Віршовані усні джерела 274
- 4.4. Усні історичні твори 278
- 4.5. Поведінкові джерела 290

Розділ II–5

Лінгвістичні джерела (С. Ф. Павленко) 300

- 5.1. Загальна характеристика лінгвістичних джерел 301
- 5.2. Антропонімічні джерела 304
- 5.3. Топонімічні джерела 310
- 5.4. Назви племен і народів 314
- 5.5. Господарські терміни та діалектизми 315
- 5.6. Слова іншомовного походження 316

Розділ II–6

Писемні джерела (Б. І. Корольов, І. О. Рафальський) 318

- 6.1. Загальний огляд писемних джерел 318
- 6.2. Документальні джерела 320
  - 6.2.1. Актові та діловодні документи 321
  - 6.2.2. Судово-слідчі документи 339
  - 6.2.3. Документи громадських та політичних об'єднань 345
  - 6.2.4. Статистичні джерела 352
  - 6.2.5. Матеріали соціологічних досліджень 363
- 6.3. Оповідні джерела 367
  - 6.3.1. Літописні пам'ятки 367
  - 6.3.2. Джерела особового походження 375
  - 6.3.3. Агіографічна, наукова, публіцистична та художня література 393
  - 6.3.4. Періодична преса 405

Частина III

МЕТОДИКА І ТЕХНІКА ПОШУКУ, ОПРАЦЮВАННЯ

ТА ВИКОРИСТАННЯ ИСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

(Я. С. Калакура, Б. І. Корольов) 417

Розділ III–1

**Становлення та розвиток методики історичного
джерелознавства 418**

- 1.1. Поняття методики джерелознавства 418
- 1.2. Взаємозв'язок методики і методології у джерелознавстві 420

- 1.3. Методика джерелознавства як навчальна дисципліна 422
1.4. Етапи роботи з джерелами 426

Розділ III–2

Методи джерелознавчої евристики 428

- 2.1. Методика пошуку та виявлення опублікованих джерел 428
2.2. Джерелознавча евристика 431
2.3. Методика і техніка пошуку електронних джерел 439

Розділ III–3

Методи опрацювання джерел та здобуття джерельної інформації 446

- 3.1. Дослідження і критика джерел 446
3.2. Синтез джерельної інформації 461
3.3. Методика роботи з масовими джерелами 463
3.4. Техніка роботи з електронними джерелами 468

Висновки (Я. С. Калакура) 472

Термінологічний словник (М. Г. Палієнко, Н. А. Коломієць) 478

Основні джерела та література (А. П. Данилевич, Ю. В. Булгаков) 497